

VERTEČ.

Izhaja
1. dné v
mesece
in stoji
za vse
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za vse
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
špi-
talskih
ulicah
hiš. št.
273
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 12.

V Ljubljani 1. decembra 1875.

Leto V.

Pridni otrok.

Ko privedi zlata zárja,
Vstanem in čez prág hitim
Ter stvarí vseh gospodarjá
Serčno môlim in čestím.

Mlad, šibák sem in nezmôžen,
Vendar ne brez vse moči:
Priden biti in pobôžen
Nič se mi težkó ne zdí.

Lepi úki so zakládí
V hramu mladega sercá;
Nabirajmo si jih radi,
Môlj, rujá jih ne koncá.

I. M.

Jélčica.

(Po Andersenu poslovenil V. Eržén.)

Zunaj gozda je stala drobna jélčica. Bila je na dobrej zemlji in dobrem prostoru; dobívala je lahko svitlobe in gorkote, zraka je imela dovólj, in okoli nje je raslo mnogo večjih tovaríšic, jélčic in smerék. A jélčica je zeló hrepenela, da bi skoraj dorasla! Nij jej bilo toplega solnea niti svežega zraka, niti se je brigala za kmečke otroke, ki so se vertèč okoli nje pogovarjali, ko so prišli nabirati rudečih jagod in sladkih malín. Večkrat so prihiteli s pol-

nim loncem, ali so pa imeli na slamnatej bilki nabranih jagod; tedaj so posedali poleg jélčice, rekoč: „kaj ne, kako je lepó to drevesce?“ Tega jélčica še celó slišati nij mogla.

Bodóče leto se je drevesce potegnilo za dober člén, in družega leta zopet za dober člén; na jelkah se namreč izpozna po člénih, ki se vidijo na déblu, koliko let so stare.

„Oj, da sem užé skôraj take velikosti, kakoršne so druga drevesa!“ tožilo je mlado drevesce; „potlej bi mi bilo lahko veje raztézati tako daleč in sè svojim verhom bi gledala po vsem širokem svétu! Po vejah bi gnézdili ptiči, in kedar bi veter pihal, tedaj bi tudi jaz tako ponosno prikimovala, kakor óna drevesa tam blizu mene.“

Nij so jo veselili niti solnčni žarki niti ptičice in rudeče meglice, ki so zjutraj in zvečer nad njo veselo plule.

In ko je potem prišla zima, in je belo se lesketajoči sneg ležal daleč okoli, priskakal je često kak zajček ter kar preskočil mlado drevesce. O, to je jélčico zeló razžalostilo!

A prešli ste dve zimi, in tretjo je bilo drevesce užé toliko, da je bilo treba zajčku se ga ogniti. „Oj rásti, rásti, vékšati in stárati se; to je jedíno lepó na tem svetu,“ tako je mislilo mlado drevesce. Vsako jesén so prišli dervarji ter so posekali nekoliko največjih drevés; to je bilo vsako leto, in mlada jélčica, užé popolnoma dorasla, bala se je tega zeló; kajti velika in in košata drevesa so se treskajoč in pokajoč podírala na tlà. Posékali so jim vse veje. Bila so potlej ob vso lepoto, dolga in tenka, da jih nij bilo več izpoznati. A potem so je položili na vozove in konji so je odpeljali iz gozda.

Kam ž njimi? Kaj je čaka?

V pomladi, ko so se vernile lastovice in štokrlje, vprašalo jih je drevesce: „je-li mi znate povedati, kam je odvedó? Ali ste se morda srečali?“

Lastovice nijso znale ničesar povedati; štokrlja je pomislila ter potem prikimajóč z glavo dejála: „dá, jaz ménim, da sem je videla! Na potu iz Egipta mi je priveslalo naproti mnogo novih ladij s krasnimi jadrili. Gotovo, da so to bile jélke, kajti jadrila so imela zeló tak duh. Božja ti pomoč! to se ti velícajo in košaté!“

„Oj, da sem užé skoraj vzrasla, da bi se mogla voziti tam po širokem morji! A kaj je prav za prav morje, in kako izgléda?“

„To se ne dáde kar tako razložiti,“ reče štokrlja ter otíde.

„Veséli se svoje mladósti!“ rekoč jej solnčni žarki; „radúj se červerte, zdrave rasti in mladega življenja!“

In veterc je poljubljal drevesce, a rôsa je jokala nad njim bridke solzé, ali jélčica vsega tega nij razumela.

Ko se je bližal božič, posekávali so manjša drevesca in drevesca jednake starosti z jélčico, katera nij imela niti mirú niti pokoja ter je zmirom hotela biti daleč odtod. Ta mlada drevesca, in bila so res najlepša, nijso izgubila vej; položili so je na voz in odpeljali iz gozda.

„Kam gó to tá?“ vpraša jélčica. „Saj nijso nič večja od mene, jedno drevesce, ki je stalo tukaj poleg mene, je še celó manjše nego li jaz! Zakaj jim ne posečejo vej? Kam je odpeljó?“

„To znamo mi, to znamo mi!“ začvercé vrabei. „Tam doli v mestu smo

pogledali skozi okna. Dobro vemo kam je odpeljó. Oj krasote! bleščé se v največjej lepoti, katero si človek more misliti. Skozi okna gledajóč smo je videli nasajene po gorkih sobah. Veje so se jim šibile pod težo najkrasnejšega lišpa. Ob vejah so visela pozlačena jabolka, medeni kolači, igrače — in vse to je obsévalo sto in sto svitlih lučic.“

„In nadalje?“ — povpraša jélčica tresóč se po vseh vejah. „In dalje, kaj se zgodi potlej?“

„Ali, več nijsmo videli! Lepšega si človek misliti ne more!“

„Bog zna, ali je tudi meni odločena taka sreča?“ vzklikne veselo jélčica. „To je mnogo bolje nego li voziti se po širokem morji! Kako hrepením, da bi bil užé skoraj božič. Zdaj sem tolika in tako košata, kakor óne, ki so je bili lani odpeljali! — Oj, da sem užé na vozu! Da sem užé v gorkejši sobi veseléč se svoje lepote in kinča! In potlej? Dà potlej me čaka še kaj boljšega, mnogo lepšega, čimú bi me drugače tako lišpali? Gotovo sem odmenjena za kaj večjega in čestnejšega! A zakaj neki? Oj, koliko terpim hrepenéč in sama ne vedóč, kako mi je!“

„Bodi naju vesela!“ rečeta jej zrak in solnce, „bodi vesela čverste mladosti tú pod milim nebom!“

A jélčice to nij veselilo ter je rasla in rasla; po leti in po zimi je bila zelena, temno zelena. Ljudjé so, vidéč jo, rekali: „to je pač lepo drevó!“ In o božiči so jo prvo posekali. Sekira se je zasadila globoko v mozeg. Zajéknivši je padlo drevesce na zemljo. Čutilo je nekako bolečino, nekako nezavést. Nij mu bilo mar prihodnje sreče, bilo je zdaj žalostno, da se mu je treba ločiti od svoje domačije, da mu je treba zapustiti kraj, kder je bilo vzraslo. Saj je dobro vedelo, da nikoli več ne vidi svojih dragih, starih továrišev, germičev in cvetic, v katerih sredi je do sedaj mirno prebivalo; javajne bode še kedaj prijetno čulo tičeje petje, kakor doslej. Ločitev nij bila nikakor prijetna.

Drevesce se je še le zdaj zavédlo, ko so je položili na nekem dvorišči z drugimi drevesci z voza na tlà in je nek gospod opomnil: „ta jélčica tukaj je lepa! Te nam bode dosti!“

Takój sta pristopila dva služabnika v lepem oblačilu ter sta nesla jélčico v veliko, krasno dvorano. Okoli in okoli ob stenah so visele lepe podobe. Poleg peči sè slepicami so stale velike cvetlične posode od kitajskega porcelana, poblazinjeni stoli, sviléna počivala, velike mize, na katerih so ležale knjige s podobami in vsakoršne igrače — ob vrednosti do sto in sto tolarjev — kakor so govorili otroci. A jélčico so zasadili v kad s peskom napolneno. Otroci kadí ni so videli, ker je bila vsa prepéta z zeleno robo in je stala na velikem pisanem sagu (tepihu). O kako se je treslo drevesce! Kaj neki se zdaj zgodi ž njim? Kinčati so začeli jélčico služabniki in góspice. Po vejah razobesijo majhene mrežice, izrezljane iz pisanega papirja. Vsaka mrežica je bila polna sladčic. Nad sto rudečih, modrih in belih svečic je bilo potaknenih po vejah. Punčike, — kakor žive in kakoršnih drevesce še nikoli videlo nij — sedele so po njegovih vejah. Visoko gori na veršiči je bila privezana zvezda od zlatih pén. To je bilo res lepo in krasno!

„Nocój,“ govorili so vsi, „nocoj se bóde pač blestélo!“

„Oj,“ vzdihne drevesce, „da bi bil užé večer! Da bi užé kmalu pri-

žgali svečice! In kaj se zgodi potlej? Ali pridejo tudi vrabei na okno gledat? Ali se tukaj vkoreninim ter stojim po zimi in po letu tako okinčana?“

Nijso je varale nádeje! A samega hrepenenja jo je lubad bolela. Kadar drevó bolí lubad, ravno tako mu je hudo, kakor nam, kadar nas bolí glava.

Zdaj prižgó lučice. Kakšna svitloba! Kakšna lepôta! Drevesce se je samega veselja tako treslo po vseh vejah, da se jedna lučica obalí in zasmodí zelenje. Začelo je kar goreti.

„Bog nas varuj!“ vpile so góspice naglo gaséč ogenj.

In zdaj se drevesce niti stresniti nij smelo. O to ga je bilo grôza!

Težko bi mu bilo dejalo, da bi bilo izgubilo kaj svojega lišpa. Vsa ta sijajnost je jélčico vso omamila. — In zdaj se odpró vrata na stežaj — in tropa otrok se zažene v sôbo, kakor da bi hotela drevo podreti na tla. A bolj stari ljudjé vstopijo počasi za njimi. Mladína kar néma obstojí, — a to samo za jeden trenotek, ker potlej so rajali, da se je po vsej sobi razlegalo. Plesali so okoli drevesa, ter darove tergali z njega.

„Kaj počnó? Kaj neki se bode zgodilo?“ misli si drevó. In lučice so prigorele skoraj doli do vej. A kakor so dogorévale, tako so je vgašéváli. Naposled dobé otroci dovoljenje, da smejo drevesce obrati. Tako so planili na-nje, da je po vseh mladíkah pókalo. Da nij bilo z veršičem in zvezdo priterjeno na strop, užé davno bi je bili poderli.

Otroci so s prekrasnimi igračami skakali in plesali po sobi, a drevesca nij nihče pogledal razven stare péstunje, ki je prišla pogledat posamezne veje, ali nij med njimi pozabljena kaka smokva ali kako jabolko.

„Kako povest, povest!“ klicali so zdaj otroci tirajóč tja k drevescu majh-nega debelega možička. A ta se posadí ravno pod jélčico. „Tu smo lepo v zelenem,“ dejal je, „in drevescu bode lehko na korist, ako posluša! Ali stojte; povedati vam hočem samo jedno povest. Ali vam naj povem o Ivede-Avedeju ali o Rumpeži-Dumpeži, ki je bil padel po stolbah in je vendar dospel do tolike čestí, da je dobil kraljičino za ženo.

„Povejte nam o Ivede-Avedeju!“ kričali so jedni, „o Rumpeži-Dumpeži!“ klicali so drugi; to vam je bilo vpitja in krika! Jedína jélčica je molčala misleč si: „Kaj mene nehté vmes? Ne bodem li imela jaz ničesar opraviti?“ Saj je bila ž njimi in je storila, kar jej je bila dolžnost. In mož je pripovedoval o „Rumpeži-Dumpeži“, ki je bil padel po stolbah in je vendar dospel do take čestí, da je dobil kraljičino za ženo. In otroci so ploskali z rokami in klicali: „Povédi, povédi!“ Hoteli so še slišati povest o Ivede-Avedeju, a slišali so povest samo o Rumpeži-Dumpeži. Jélčica je stala vsa néma in zamišljena; tički v gozdu nijso jej nikoli pripovedovali kaj tacega. „Rumpež-Dumpež“ je bil padel po stolbah in vendar je dospel do take čestí, da je dobil kraljičino za ženo! „Da, pač taka je na svetu!“ misli jélčica, menéč, da je vse to gola resnica, zató ker je bil to tak berdák mož, ki je o tem pripovedoval. „Dà, dà, kdo zna! Tudi jaz lahko še padem po stolbah; a jaz dobim kraljeviča!“ in veselilo se je drevesce, da je bodo jutro dan zopet okinčali z lučicami in igračami, z zlatom in sladkim ovočjem.

„Jutri se ne bodem tresla!“ mislila si je jélčica. „Radovati se hočem svoje veličnosti. Jutri slišim zopet povest o Rumpeži-Dumpeži, morda tudi ózo o Ivede-Avedeju.“

In drevesce je stalo vso noč tiho in zamišljeno.

Druzega dne prideta služabnik in dekla v sobo.

„Zdaj me zopet vnovič okinčata!“ misli si drevesce. A vlekla sta je iz sobe, gori po stolbah (stopnicah) na podstrešje, ter je postavila tam v temen kot, kamor nikoli ne prisije dnevna svitloba. Kaj naj to poméni?“ vzdihne jélčica. „Kaj neki tu počnem? Kaj neki bodem slišala tukaj?“ In nasloni, se na zid ter misli in misli. — In imela je časa dovolj, kajti prehajali so dnevi, prehajale so noči. Nikogar ni bilo gori; in ko naposled nekdo pride, bilo je samo zató, da je postavil nekaj velicih sesékov (omar) tjã v kot. Drevesce je stalo zdaj popolnoma skrito; mislilo si je, da je zdaj čisto pozabljeno.

„Zdaj je zunaj zima!“ misli si jélčica. „Pusto zemljo pokriva sneg, ljudjé me ne mogó saditi, zatoraj bodem gotovo do pomladi tičala tukaj v tem zavetji. Kako vseč mi je ta načert! Kako so pač ljudjé dobri! — Da bi le ne bilo tukaj, take temè in samôte! Niti malega zajčka nij! To je bilo užé bolj prijazno tam zunaj v gozdu, ko je ležal sneg in je zajec mimo mene tekal; dà, celó takrat ko me je še lahko preskočil, takrat se vé, da mi tega nij bilo mogoče sterpéti. Ali tukaj je res strašno samótno!“

„Pip, pip!“ oglasí se miška prismukniviš iz luknjice; in potlej prihití za njo še jedna miška. Obnosljavši jélčico šinile sta jej med veje.

„Tako hudo je mraz!“ rečete miški. „Sicer je dobro tù bivati! Kaj misliš, ti stara jélka?“

„Saj še nijsem stara,“ odverne jélčica, „dosta je starejših od mene!“

„Od kod si prišla?“ vprašale ste jo miški, „in kaj vse veš?“ Bili ste zeló radovedni. „Povej nama vendar kaj o najlepšem kraji na zemlji! Ali si bila ondu? Ali si bila v jedilnih shrambah, kder leží po policah sir in od stropa visé krače pa plečeta, kder se pleše po lojevih svečah, kamor greš sestradana in vèn prideš debela in rejena?“

„O tem ničesar ne vem!“ odverne jélčica. „A gozd poznam, kder sije solnce in žvergolé tički!“ In pripovedala je vso svojo mladost. In miški, ki še nikdar nijste slišali kaj tacega, pazno ste poslušali ter dejali:

„Ej koliko si pač videla! Kako si bila res srečna!“

„Jaz?“ pravi jélčica, premišljajoč lastne besede. „Dà, prav za prav so to bili res veseli časi!“ — A potlej začne pripovedovati o svetem večeru, ko je bila tako bogato obložena s poticami in lučicami.

„Oj,“ vzkliknete miški, „kako srečna si res bila, ti stara jélka!“

„Saj še nijsem tako stara!“ zaverne ju jélčica. „Še le to zimo sem prišla iz gozda. Samo v rásti sem se nekoliko zakasnila.“

„Kako lepo pripoveduješ!“ rečete miški. In drugo noč ste prišli se štirim drugimi miškami, katere bi tudi rade poslušale pripovedujoče drevesce, in čim več je pripovedovalo, tem več se je spominjalo minolih časov, misléč si: Bili pač veseli časi! A lahko zopet pridejo. Rumpež - Dumpež je bil padel po stolbah in je vendar dobil kraljičino za ženo. Morebiti da tudi jaz dobim naposled celó kraljeviča!“ In jélčica se je spomnila lepega mladega hrasta, ki je rastel tam zunaj v gozdu. Ta je bil zá-njo resnično lep in zal kraljevič.

„Kdo je Rumpež - Dumpež?“ vprašajo miške. In jélčica jim pové vso

pripovedko. Spomnila se je na vsako posamezno besedo, in miške so velicega veselja hotele poskočiti drevescu na veršič.

Drugo noč je prišlo še mnogo več miši, in v nedeljo celó dve podgani; a podgani ménite, da pripoved ni dosti prijetna, in to je užalilo miške takó, da so po sedaj tudi manj bile zá-njo vnete.

„Ali veste samo to jedno povest?“ vprašate podgani.

„Samo to jedno! Čula sem jo na svoj najsrečnejši večer; takrat niti slutila nissem, kako sem bila srečna.“

„To je zeló slaba povest! Ali ne znate nobene povesti o masti in loji? Nobene povesti iz shrambe za jedí?“

„Ne,“ odgovori drevesce.

„Nu, tako vam pa lepa hvala,“ rečete podgani ter otidete k svojim.

Naposled tudi mišk nij bilo in jélčica je vzdihovala: „kako je bilo prijetno, ko so okoli mene sedele gibčne miške ter me poslušale! Zdaj je tudi tega konec! — To se hočem drugače veseliti, kadar me zopet prenesó od tukaj.“

A kdaj se to zgodi? — Dà, bilo je necega jutra, ko pridejo ljube ter gospodarijo zgoraj po podstrešji. Odmeknili so omare ter drevesce spravili iz-za njih. Trésčili so je, to se zna, takój terdo ob tla, a služabnik je pobere in vleče dolí po stolbah, kder se je svital dan.

„Zdaj se zopet pričné življenje!“ misli si jélčica. Čutila je sveži zrak, perve solnčne žarke in — zdaj je bila zunaj na dvorišči. Vse se je tako naglo veršilo, da je jélčica skoraj na samo sebe pozabila. Tú je bilo toliko in toliko videti. Dvorišče je bilo poleg verta, v katerem je vse cvetelo. Cvetice so v najlepših barvah moléle čez malo ograjo. Lipe so berstele in lastovice so ferfetale okrog, klicajóč: „kvire-vire-vi, moj mož je prišel!“ A nij bilo jelkino drevesce, kar so lastovice mislile.

„Nu, zdaj bodem zopet žívla!“ radovala se je jélčica raztezajoč na široko svoje vejice. Ali gorje! te so bile vse suhe in rujave. In ležala je tam v kotu mej ljuliko in koprivami. Zvezda od zlatega papirja je tičala še zgoraj na veršiči, lesketajóč se v solnčnih žarkih.

Na dvorišči je igralo nekaj ónih veselih otrok, ki so o božiči tako veselo plesali okoli drevesca in se ga tako veselili. Najmanjši deček poletí tja k drevescu in mu odterga zlato zvezdo.

„Glejte, kaj sem našel tukaj gori na gerdej jelki!“ reče deček ter stopa po suhih vejicah, da so mu pokale pod čreveljčki.

In drevesce je tako miló zerlo na krasóto cvetic tam na vertu. Želelo je, da bi bilo ostalo tam v svojem temnem kotu na podstrešji; spomnilo se je čerste mladosti v gozdu, veselega svetega večera in mišk, ki so tako veselo skakljale in poslušale povest o Rumpeži-Dumpeži.

„Proč je, vse je proč!“ reče stara jelka. „Da sem se veselila, dokler mi je bilo še moč! A zdaj je užé vse minulo!“

In pride hlapec ter razseka jélčico na male kosce. Velik kùp vejevine je ležal tam. Zdaj je zašvignil ogenj izpod kotla. Globoko je jélčica vzdihovala in vsak vzdihljej jej je bil nova rana. Otroci pritekó, posedejo okoli ognja ter vanj gledajóč, vpijejo: „pik! pok!“ A pri vsacem pókljeji, ki je bil globok vzdihljej, mislilo je drevesce na kak veseli poletni dan v gozdu, ali kak zimski večer zunaj pod milim nebom, ko so zvezdice tako prijetno blesketale. Spomnilo

se je na sveti večer in na Rumpēja - Dumpeža, jedino pripovedko, ki jo je kdaj slišalo drevesce, in potem je — zgorelo.

Otroci so se igrali na vertu in najmanjši deček je imel na persih pripeto zlato zvezdo, katero je imelo drevesce na svojega življenja najlepši večer. A zdaj je užé minul ta večer, minulo je drevesce in naša povest je tudi minula — in tako mine vse na tem svetu!

O g e n j.

Ogenj, voda in zrak so nam zeló koristne stvari na svetu. Brez njih ne bi mogli izhajati. Koliko se je bilo ljudém treba nekđaj mučiti, dokler se še niso znali okoristiti ž njimi! A dandenes nam toliko koristijo, da ne moremo niti naštetih vseh ónih koristi, ki nam je vsak dan donašajo. Ali kakor nam ogenj, voda in zrak neizmerno koristijo, tako nam tudi časih lahko neizmerno škode napravijo. — Brrr! — gróza me strese po vseh udih, kadar koli pomislim na strašni ogenj, na povodenj ali silni vihar. Koliko ljudi je užé nesrečnih postalo v takih žalostnih primerkih!

Da vam samo to povem, kako je neposlušni in malopridni Francè napravil veliko nesrečo ter sebe in svoje stariše pahnil v največjo revščino. — Poslušajte me tedaj! Francè je bil deček star 7 do 8 let, in se je vedno rad igral sè sosedomim Matijékom,

ki je bil za dve leti starejši od njega. Necessa dne jima pade na um, da si naredita iz bezgovine brizgalnice, kakoršne sta videla pri družih otrocih. Kar si izmislita, to tudi storita. Francè hitro skoči po očetov nož, katerega bi brez očetovega privoljenja ne bil smel

vzeti, otide potém zopet na vert, kjer si odreže v bezgovem germu palico, iz katere naredí dve brizgalnici. Zdajci začneta na vse strani z vodo brizgati, in to jima je bilo mnogo veselja. — Večkrat sta si naredila kako znamenje, v katero sta potem brizgala, da nij bilo ne kraja ne konca. Zdaj se Matijékom postavi tja k skednju ter pravi: „ajd zadeni me!“ Francè brizgne vanj, in ga tudi zadene. Joj, to vam je bilo smeha in šale dosti. Nu tako sta se te šale tudi kmalu naveličala, in začela sta celó na starejše, mimogredoče ljudi

izza plota brizgati, se vé, da je bilo potem doma mnogo jeze in prepira. — Necega popóludne reče Matíjček svojemu tovarišu Francetu: „veš kaj? to mi je užé predolgočasno vedno brizgati v zrak ali plot. Veš kaj? Pojdi gori v sobo ali kuhinjo, in prinesi nekoliko žepljenih klinčkov, tam za skednjom si narediva ogenj, in ga bova gasila. Oj to bode veselje gledati!“

„Rad bi, ali ne smem po žeplenke; meni so mati užé večkrat ostro prepovedali igrati se z žeplenkami, a brez njenega dovoljenja jih ne smem niti v roke prijeti!“

„A kaj ti je treba o tem matere vprašati; kar tiho je vzemi in prinesi je doli, samo toliko gledaj, da te mati ne vidi. Daj, hitro skoči, a jaz v tem nabere nekoliko slame in suhih tresak ter je potem zažgeva. Hudobni Francè se dadé zapeljati, otíde v sobo in res prinese skrivaje nekoliko žeplenek. Matíjček je v tem prirédil majhno gromado, katéro sta zažgala. — Zdaj si prineseta v starem loncu tudi vode, in jela sta z brizgljama ogenj gasiti, da so iskre letele na vse strani. Plamen je bil prevelik, a njíju brizglji premajhni in preslabi, da bi bila ogenj pogasila. Zato je ogenj postajal vedno večji in prijel se je skednja, v katerem je bilo vse polno slame. Tudi slama se vname in užé gori z visokim plamenom, ko dečka še ne mislita na to. Z gorečega skednja potegne veter iskre v bližnji hlev, ki je bil polhen sena. K sreči nij bilo živine doma, bila je na paši. — Zdaj se še le ustrašita dečka, vidéč, da je tudi hlev začel goretí. Ko preplašena pobegneta, skrijeta se, ter nikomur nič ne povésta. Plamen prodere tudi skozi streho in se vzdiguje kakor turen visoko. Ko je bilo užé vse v ognji, zapazijo gost, čern dim in po vseh ulicah zaženó žalosten glas: gori! gori! pomagajte! Po cerkvah je začelo zvoniti in od vseh strani hité ljudjé k ognju s posodami in brizgálnicami, da bi obvarovali, kar se še dá obvarovati. Brizgali so iz velicih brizgálnic na ogenj, ali vse je bilo zamán. Naposled se je tudi hiša, ki je blizu hleva stala, vnela, in zgorela je do tal. Nič družega nij ostalo, nego osmojeno in golo hišno zidovje; vse drugo je bilo prah in pepel. Francetovi stariši nijso imeli zdaj ne hiše, ne družega poslopja, ne denarja, da bi si bili mogli novo hišo napraviti. Ostali so siromaki s troje drobnih otrok brez hiše in brez vsega. Zgorelo jim je tudi v hiši vse orodje, vsa obleka, in vse, kar so imeli. Oj, kako zeló in milo so žalovali ubogi stariši!

In vse te neizrečene nesreče sta bila kriva Francè in Matíjček. Francè je začel zdaj bridko jokati, vidéč, koliko nesreče so naredile žeplenke, ki jih je skrivaj vzél. Ljudje so pozneje razmísljali, kako je ogenj nastal, ali nihče nij znal kaj gotovega povedati. Poredneža nijsta hotela povedati svojega pregreška, ker sta se bala kazni, in tako se nij seznało. Matíjček je pretíl Francetu, da ne sme nikomur povedati; a ko sta obá odrastla, otíde Matíjček po svetú, in nikoli se nij več pozneje o njem kaj slišalo. Francè je hodil v šolo in se je pridno učil, ali vest ga je vedno pekla zaradi pregreška, ki ga je storil v mladosti. Ko je bil v najlepših letih svojega življenja, nevarno obolí in umré. Še le zdaj na smertnej postelji prizna svoj pregrešek. Nu prepozno. Siromašni stariši in dve sestrici so ostali vedno ubožci ki so morali o milostinjah družih ljudí živeti.

Preljubi otroci! ne igrajte se nikoli z ognjem, da se vam ne zgodi kaj takega, kakor vam sem tukaj povedal.

Na sveti večer.

I.

Bila je zima, ostra huda zima. Po oknih so se delale ledene cvetice. Zunaj je pihala merzla sapa in mlake po jarkih so bile čez in čez z debelim ledom pokrite. Vrabci so se skrivali za ostrešja, a vrane so v gostih tropah obletovale ceste, iskajóč si skromnega živeža.

Bilo je v predvečer veselega praznika rojstva Jezusovega. Po vási je gorela luč v vsakej hiši. Veselo so delali otroci božične jaslíce ter prepevali lepe božične pesnice. Tudi Barbka, jedva 10 let stara hči vaškega čuvaja, bila je nocój vsa preobložena z delom božičnih jaslíc. Strigla je kaj urno lepe pastirčke iz velike põle papirja, ki so jej ga prinesli stari oče iz mesta.

Zlatila je tudi jabolka in orehe, ter jih pripenjala na strop v kotu za mizo. Zdajci zazvoní „zdravo Marijo.“

Vsi domači lepo pokleknejo in molijo angelsko pozdravljenje. Po končanej molitvi vzamejo stari oče réno raz omare, denejo na njo žerjavice in kadila, a Barbki rečejo, da naj vlije v skledico blagoslovljene vode, ter gresta po starej lepej navadi kadit in kropit vso poslopje, živino in shrambe. Po opravljenem lepem starem običaji se vrneta zopet nazaj v hišo, kjer je družino užé čakala merzla večerja na mizi. Po večerji molijo vsi skupaj sv. rožni venec in potem si zapalijo stari oče pipo tobaka, ter pripovedujejo zbranej družini naslednjo prigodbo:

„Minulo je užé dokaj let, ko sem po opravih odpotoval za dljé časa od doma. Prigodilo se je, da sem bil prideržan pri nekej poštenej družini na Štajarskem ter sem pri njej tudi praznoval sveti večer. Bila je takrat huda merzla zima, ravno taka kakor jo imamo letos. Ljudje, ki so me gosta sprejeli, zdeli so se mi zeló prijazni in usmiljeni. Sveti božični večer smo sedeli okoli gorke peči ter smo si pripovedovali različne pripovedke. Na jedenkrat čujemo zunaj pred hišo v temnej in merzlej noči milo zdihovanje in jok. Zdajci potihnemo vsi ter ugibamo, kaj bi to bilo. Čuli smo vsi prav dobro naslednje besede:

„Burja brije, drevje póka,

Mati reva je domá —

Tam na merzlem zdiha, joka,

Nima derv.ne živeža.“

Ti žalostni glasovi so nam doneli od zunaj skozi okno tako milo na ušesa, kakor da bi je kak anđel iz nebes izgovarjal. Vsi smo bili ganeni. A otroci so se celó bali ter se poskrili za peč. Zdaj izpregovori gospodar in pravi: „Idimo in poglejmo, kaj poméni to milo zdihovanje zunaj pred hišo v merzlej noči!“ Odpré vežna vrata, stopi vèn in pripelje v hišo slabo oblečeno in od mraza se po vsem životu tresoče dekletce, ki je bilo kakih 11 let staro. Videti mu je bilo na licih, da terpi veliko pomanjkanja. Vsem se je prijazna deklica v sercé smilila. Gospodar jo prime za roko in pelje bližej k peči, da se malo ogreje, potem jo prav prijazno povpraša, čegava je in kaj išče zunaj v merzlej noči.

Dekletce nas milo pogleda ter sè solzami v očeh pravi: „oj dobri ljudje, ako bi vi znali v kakih stiskah in nadlogah je moja dobra mati, pač bi se vam ne zdelo čudno, da sem nocoj tukaj med vami. Ne morem vam povedati, kako slabo se godi mojej materi, samo toliko naj vam povem, da sem hči ubožne vdove tu gori z bližnjega holmea. Domá imam še tri bratce in séstrico, a naša dobra mati nam nemajo dati kaj jesti, nemajo novcev, da bi nam kupili gorke obleke, nemajo derv, da bi nam zakurili merzlo sobo. Vse to jim dela mnogo žalosti in skerbi, noč in dan britko jočejo in zdihujejo, a mi otroci bi jim radi pomagali, a ne moremo. Ker nijsem mogla dalje prenašati serčnih bolečin, videča svojo ljubo mater vedno žalovati, prišla sem k vam, dobri ljudje, da bi vas prosila pomoči svojej materi.

Prišla sem ravno nocoj, v noči, v kateri se je rodilo božje dete; da si kralj nebés in zemlje, bilo je položeno v borne jaslice na slamo. V njegovem imenu, ki je prišel ves reven na svet, prosim vas, pomagajte nam, usmilite se nas ubogih stradajočih sirot! Vaše milostinje vam gotovo poverne óno sveto dete, ki je nekđaj ležalo v Betlehemu v hlevu na bornej slami.“ — Dekletce je govorilo tako milo, da smo bili vsi zeló ganeni. „Potolaži se, sirota,“ reče gospodar prijazno, „od nocoj ne bodete več terpeli pomanjkanja. Jaz imam, hvala Bogú, vsega dosti in veselí me, da vam morem pomagati. Žal mi je, da nijsem užé poprej znal, koliko terpite, inače bi vam bil užé pomagal. Idi Vekoslava,“ reče gospodar ženi „idi v kuhinjo in naloži v jerbas kruha, moke, zabéle in tudi nekoliko mesá, ter daj dekli, da vse to odnese ubogej družini tja gori na bližnji holmec; jutri je božič, naj se tudi ona veseli veseliga praznika. A ti Tomaž,“ reče gospodar hlapcu, „naloži urno naročaj derv, ter je odnesi ubogej vdovi, da si zakuri merzlo peč in pripravi ubogim sirotam jutri dobro kosilo.“ K deklici se obrnivši reče gospodar: „dobro dete, sedaj idi in pokaži dekli in hlapcu pot do vaše hiše, reci materi, da jo serčno milujemo in jej pošljemo za zdaj ta božični dar, a kadar to potrošite, pošlje naj zopet po drugo!“ Dekletcu se zasveti obraz hvaležnosti in veselja. Nezmožna, da bi se hlagemu dobrotniku spodobno zahvalila za tako nenavadno pomoč, vošči vsem skupaj „lehko noč“, ter otide z dekle in gospodarjevim hlapcem vsa vesela proti domu.

Za malo časa se verneta dekla in hlapec. Globoko ganena pripovedujeta, koliko veselja so imeli otroci in mati, ko so ugledali lepo darilo, ki sta ga jim prinesla. Otroci vidéč toliko jedí v jerbasu so od veselja jokali. Pripovedovala sta tudi o velikej revščini, ki tare ubogo vdovo. — Gospodar je bil zeló vesel, da je pomagal ubogim sirotam. Neka nenavadna radost mu je sijala z lic. Zavést, da je storil blago delo usmiljenja, razveseljevala mu je serec.

In kakor je bil obljubil, tako je skerbel še dalje za ubogo družinico. Pošiljal jej je večkrat živeža in vsega, kar je potrebovala.

„Ostal sem,“ — tako pripovedujejo stari oče — „do novega leta pri blagih ljudéh, potlej, svoja opravila izveršivši, vernil sem se domóv. Spodobno se za vse zahvalivši, zapustil sem hišo v kateri so prebivali tako dobri ljudjé. Minulo je potem več let, da pridem zopet na Štajarsko, ter obiščem dobre ljudí, o katerih vam sem ravno pripovedoval. Pri tej priložnosti mi je pripovedoval gospodar naslednji prigodek:

II.

Od tistihmal, kar smo se zadnjič videli, dragi prijatelj, imel sem dokaj veselih in tudi žalostnih ur. Veselo je bilo za mene, da sem mogel še dalje pomagati ubogej materi óne deklice, ki ste jo videli na óni božični večer pri nas, ko ste bili zadnjič pri meni. A žalostno, zeló žalostno je bilo za mene, kar se je prigodilo letos ravno na svetega večera dan v mojej družini. A hvala, tisočkrat hvala ljubemu Bogú, da se mi je ta žalost kmalu izpremenila v veliko veselje! Naj vam torej povem. Bilo je v predvečer rojstva Jezusovega, — pripoveduje gospodar dalje — ko smo pričakovali mojega sina Toneta, ki je hodil v Mariboru v latinske šole, domóv na božične praznike. Temà je užé bila, ali Toneta še nij bilo videti od nobenega kraja. Začelo nas je skerbeti za fanta, in mislili smo, da se mu je kaka nesreča prigodila. Vsaka ura nam je delala toliko več skerbi, ker je bila noč zeló merzla, burja je pihala in medlo je sé snegom, da je bilo joj. „Jaz grem vendar malo tja v gozd pogledat,“ reče moj hlapec Davorin, sin óne uboge vdove, ki vam je užé znana, „mogoče da je Tone v gerdem vremenu zašel v gozdu ter ne more na pravi pot.“ To rekši, otíde.

Mislite si prijatelj veselje, ko stopi Davorin za dobri dve uri s Tonetom v hišo. „Našel ga sem res tam v gozdu poleg starega dôba ležati v snegu. Siromak je zašel ter nij mogel dobiti pravega pota, ker je preveč médlo. Bog zna, ako bi bil ondu obležal, in bi mu ne bil prišel dobri Davorin o pravem času na pomoč, bi li še kedaj bili videli našega ljubega sina živega. Mraz bi ga bil prevzel, in čez noč bi bil zmernil v temnem gozdu.

Drugi dan smo veselo obhajali božični praznik, da še nikoli tako. Zdelo se mi je, kakor da bi mi bilo božje dete skazalo posebno milost in mi rešilo mojega preljubega sina Toneta gotove smerti. „Dà, dà, dobri Bog tam góri v nebesih,“ odgovorim jaz, „rešil vam je vašega sina iz smertne nevarnosti, a to ravno po sinu iste vdove, katerej ste storili toliko dobrega. To dragi prijatelj, nij golo naključje, nego to je plačilo za vaša dobra dela usmiljenja, kajti pisano je: Bodite usmiljeni, in usmiljenje boste dosegli!“ Gospodar mi prikima, da govórim resnico, ter pristavi še zraven, da ga bode ta prigodek ves čas njegovega življenja izpodbujal k usmiljenju do ubozih sirot. Od ónega časa nijsem več videl blagega moža; kajti ko pridem za 2 leti zopet v tisti kraj, pripovedovali so mi ljudjé, da „usmiljeni Gašpar“ ne živí več. Šel je k Bogú, da prejme plačilo za svoja dobra dela usmiljenja.

Upam, da so se izpolnile nad njim besede Gospodove, ki pravi: „Bodite usmiljeni, in usmiljenje boste dosegli!“

Ura je udárla ravno 11 in veliki zvon v farnej cerkvi je vabil ljudí k pólu-nočnicam, pri katerih se živo spominjamo velike dobrote božje, da je ljubi Bog poslal svojega jedíno rojenega Sina na svét, odrešit ubogo človeštvo večnega pogubljenja in mu kazat pravi pot v nebesa, kjer smo vsi domá, in kamor tudi gotovo pridemo po smerti, ako tukaj na zemlji živimo po zapóvedih božjih.

Ivan Zarnik,

Slepec.

Ozrite deca se na mé,
Naj gane reva vam sercé!
Nekdaj bogat sem bil in lep
Kot vi, a zdaj sem revež slep!
Prelačen, star in ves bolán:
Ne idite merzli na stran!

Kot vi sem bil nekđaj lehák,
In čerst in zdrav in lep junák;
Pri vinu, igri vse nočí
Sedéval sem s továriši,
In tam sem bil vse zaigrál,
Da krajcar več mi nij ostal!

Se vé, da zdaj več ne igrám,
Piščalko sámó še imam;
Nikjer prijateljév več ni
Ta psiček je tovariš mi;
On z mano borno juho jé,
K'jo britke bélijo solzé.

Poprej, ko zapustite mé,
Oméči naj vam se sercé;
In dajte košček kruha mi,
Ki revež sem na stare dni,
Da slepo v solzah vse okó
Zastonj prosilo vas ne bó! —

Matej Stergár.

Zakaj Boga ne vidimo.

„Rad bi samo jedenkrat videl Boga,“ rekel je Tonček materi, ko sta se na sprehod napravljala.

„A zakaj bi Boga rad videl?“ reče mati smehljaje se, ter poboža svojega ljubčeka.

„Ker je tako lep, tako veličasten, zato bi ga rad videl. On je ustvaril vse, kar je lepega in krasnega po vsem svetu; koliko lepši in veličastnejši mora biti še le on sam! O da bi ga mogel samo za pol minute gledati!“

„Fantič moj!“ reče mu mati, „ali bi mar mogel gledati toliko lepôte, da ne bi oslepel?“

„Gledal bi ga, gledal Boga; saj vselej radi gledamo to, kar je lepega!“

„Nu pa ídi z menoj, da ti pokažem Boga,“ reče mati, in pelje otroka na ravno polje. Na nebu je svetilo solnce v vsej svojej lepoti, in jasen zrak se je tresel vročine. Lep je bil dan; bilo je ravno o póludne.

„Poglej v solncé, in oglédi si je 'za pol minute,“ rečejo mati, in pokažejo na nébes. Tonček pogleda, kamor mu mati pokažejo, a naglo si z rokama oči zatisne, rekoč: „v solnce gledati ne morem.“

„In ti hočeš gledati Boga s temi očmi, katere ne morejo sterpeti niti svetlobe jedne same stvari božje?“

Idi, moje dete, ter ne zažéli nikoli več nemogočih stvari. Boga stvarnika bodeš gledal še le v večnosti, ako se užé zdaj te velike sreče storiš vrednega.“

Tako je rekla mati.

F. Rup.

Cerkvica na gôri.

(Po Seidlu poslovenil Sv. P...ar.)

Stoji na gôri cerkev,
Stoji pozabljena;
Oddaljena od sveta,
Tak' blizu je nebá.

Na nje stopnicah, ktere
Pokriva mah zelén,
Počiva redko lovec
Od vihre pripoden.

Zvonovi zarjaveli
V zvoniku davno že
Visijo tiho; časih
Nevihita je majé.

Samôtnej cerkvi strele
Zanašajo samó,
Zbiraje si verhunce,
Ki jo obdajajo. —

Lehkó, da b'li so časi,
Ko mnogo pótnikov —
Pevaje svete pesni
Nosilo je daróv.

Al nij jih več na gôro
Do bele cerkvice,
Le plašni ptički svoje
Pojšó tu pesnice. —

Minuli so ti časi,
Umolknil božji glas,
A dúh pobožni veje
Še v cerkvi ves čas.

In ko razpadla bode
Čez mnogo dolzih let,
Celó na razvalinah
Duh božji vél bo spet.

Zaraste tudi trava
Síp in peščena tlá,
Poreče vsaka bilka,
Da tù je cerkev b'la.

Jutrovski izreki.

Neumnikovo sereé je na jeziku, a modrijanov jezik je v serci.

Bréme nosèè osel je mnogo več vreden nego li lev, ki ljudí žrè.

Tožbe so orožje slabemu.

Skopóst je največja nadloga bogatinova.

Kdor uči modrost, a sam je ne kaže v dejanji, podoben je kmetovalcu, ki orje njivo in je ne obseje.

Pri komur vladájo strastí um, tam je taka, kakor da gospodujó posli nad gospodarjem.

Izmérnost je drevó, čegar korenina je zadovoljnost, njega sad pa mir. Národ brez pravic je mlin brez vodé.

Bogatin, ki nij radodaren, podoben je drevesu, ki nema sadú.

Siromak, ki nema poterpljenja, je kakor leščerba, v katerej nij olja.

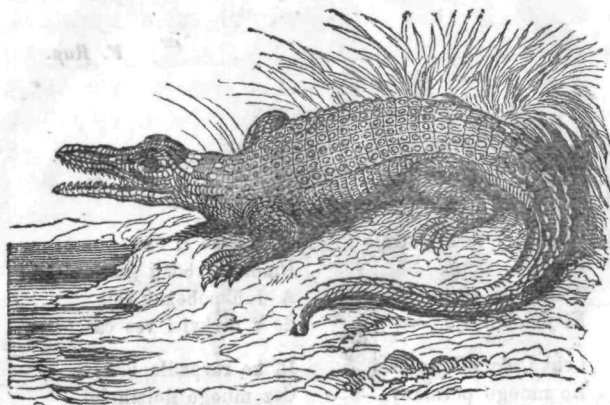
Prijaznost velikašev, podložnikov sladke besede, spanje sovražnikovo in južno vréme po zimi — to so štiri stvari, katerim nikoli nij upati niti se znašati n' nje.

Starost nij del življenja.

Ako je tvoj nasprotnik v primeri s tabo samo mravlja; — smatraj ga ti za slona.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Krokodil.

V starodavnih časih je bilo na zemlji največ gomázni, t. j. takih živali, katere plazijo. A te živali so bile zelo velike in so živele v morjih, pozneje v močvirjih in rekah. Nu dandanes tem strašnim prikaznim nij več niti sledú razven nekoliko okamenelih okóstnic, ki so je našli v velikih pečinah. Naši mali kuš-

čerji ali zelenci so prava podoba ónih izumerlih orijaških kuščerjev, ki so nekda v velikem številu živeli na našej zemlji. Kuščerski rod se povsod najde, živéč na suhej zemlji; a dobé se tudi taki kuščerji, ki živé v rekah, nekateri celó v morji. Kuščerju zelo podobna žival je k r o k o d i l (*Crocodylus vulgáris*), ki se šteje h kuščericam, in je največja žival kuščerskega rodú. Truplo ima zleknjeno, glavo plósko in nizko, gobec podolgast, vrat zeló kratek, rep daljši od glave, ki je od strani stisnjen in služi živali v kermilo. Tudi ima v repu toliko moč, da lahko vola ali konja izpodbije ali mu celó noge polomi. Na prednjih nogah ima krokodil po pet prostih, a na zadnjih po štiri s plavno pečico zvezane perste. Oči ima majhne, ki počivajo v globokih in močnih ocnjakih. Po herbtu, trebuhu in repu je pokrit sè štirioglatimi terdimi in debelimi luskami, ki so podobne gerčavim déščicam ali plóčam. Največji krokodil ima v gornjej čeljusti do 56, a v spodnjej do 52 zeló koničastih (špičastih) zob.

Krokodil raste neizrečeno počasi. Sto let preíde, da naraste do 6 metrov dolg. Daljši od 6 do 7 metrov se menda ne dobodo. A stari pisatelji pripovedujejo celó o 8 in 9 metrov dolgih krokodilih. Krokodilka položí kakih 50 ali še več jajec v izkopano jamo blizu kake vode v pesek ter jo skerbno pokrije. Jajca so velika kakor gosja, podolgasta in bela, samo mehkejšo lupino imajo nego gosja. Krokodilka potem otíde ter se ne verne, dokler nij čas, da se mladiči izvalé. Ko méni, da je prišla ta doba, gre na ono mesto, kjer je jajca skrila, oglási se, da čuje, so li se izvalili mladiči, in ako se krokodilíči oglasé, takój je izkoplje izpod peska in je odvéde v plitko vodo. Mladiči rastó zeló počasi, v prvem letu so komaj za dober decimeter dolgi.

Krokodili živé v notranjej Afriki, posebno v vzhodnem Sudanu, v južnej Aziji in Ameriki, potem tudi po nekaterih otokih. Najrajše prebivajo po velikih rekah, ki so obraščene s pragozdi in gostim germovjem. Bilo jih je nekda zeló mnogo, tudi v Egiptu, ali odkar so se ondotni prebivaleci spoznali s puško, nestalo je tudi krokodilov in potegnili so se v notranjo Afriko. Najbolj znani so ~~veliki~~ krokodili, to je taki, ki živé v reki Nilu.

Da si imajo krokodili štorasto in neukretno truplo, vendar se zelo moti, kdor misli, da se ne mogó hitro okrétnati. Na suhem se res počasi obračajo, a toliko úrnejši so v vodi. Krokodili so zatorej dvoživci, to je: živé na suhem in v vodi. A vendar se čutijo v vodi nekako bolj domače in varnejše, nego li na suhem. Zato tudi v nevarnosti, bodi si resnična ali samo namišljena, beže zmirom v vodo. Tu se gibljejo prav spretno in urno, plavajo hitro kakor strela in se tudi dobro potapljaajo, a vendar morajo časih glavo ali vsaj konec gobca z nosnicami vzdigniti iz vode, da si oddahnejo. Kadar se razjezé ali boré sè sovražnikom, silno mahajo z repom. Na suhem nemajo krokodili prav nič poguma, plahi in boječi so. A toliko predérznejši so v vodi. Karkoli živega, bodi si žival ali človek, pride blizu vode ali celó zagazi v vodo, to pograbiyo in ne izpusté več z lepa.

K póludne pridejo navádno na nizke peščene otoke, da ondu sólnčijo in spé; v vodi ne mogó spati, ker jim je treba vsakih 10 minut zaserkniti svežega zraka. A čudno je to, da nikoli tako terdo ne zaspé, da bi jih ne mogel izbuditi najmanjši štropot. Stari spé v svojem, a mladi zopet v svojem društvu.

Ko solnce zaíde in se komaj dobro zmračí, razidó se vsi po lovu ter pograbiyo vse, kar jim pride pred njihove ostre zobé, a posebno radi lové ribe. Prežé tudi na večje živali, ki pridejo ob nóči na vodo. Celó konje, osle in goveda napadajo. Pastirjem, ki svojo čredo ob reki Nilu pasó, poberó mnogo živine. V vzhodnjem Sudanu poženó pastirji z velikim krikom vso čredo naglo v vodo, tega krika se krokodili ustrašijo in se poskrijejo; samo tako je mogoče pastirjem, da si živino napojé.

V Sudanu nij več nobene vasí, iz katere bi ne bili krokodili užé kakega človeka odnesli; največ se loté tistih, ki pridejo k reki po vodo. V nekem majhnem mestu v dalnjaj Afriki je šlo dete le nekoliko korakov od hiše. Na potu sreča krokodila, ki takój otroka zgrabi in odnese v bližnjo reko, tam skoči ž njim v vodo, potlej se izvleče na pesek in požré ubozega otroka. Zamorci, ob reki Nilu nad Egiptom stanujoči, ne pokopavajo merličev, nego kar v vodo je pomečejo, a to v veliko veselje krokodilov.

Stari Egipčani so različno lovili krokodile. Vergli so v vodo na vervi privezan prašičev meh, v katerem so bili močni terneki zatakneni. Potlej so se skrili in živega prašička, katerega so sè soboj vzeli, ščipali in stiskali, da je cvilil in tako privabil krokodila. Krokodil je hlastnil po omenjenem mehu, misléč da je prašiček, in vjel se je na terneke. Lovci potem krokodila potegnejo na suho in ga pobijejo. A dandanes pobijajo krokodile z železnimi ostmi in iz pušek.

Štiri žleze, v katerih je neka dišeča mast, imajo ljudjé za jedino vrednost, ki jo dobé od krokodila. Od te žleze si narejajo ženske dišeče mazilo za lasé in za život. Po teh žlezah diši tudi krokodilovo mesó. Ljudje v Afriki jedó ipak krokodilovo meso z največjo slastjo. Kuhajo ga v vodi kakor goveje meso, ter ga malo osolé in poparijo.

J. K.

Razne stvari.

Kratkočasnice.

* „No, povedi mi, kaj je storil naš gospod in zveličar, kedar je srečal kakega človeka?“ vprašajo gospod kaplan sosedovega Jurčjčka v šoli. Odkril se je in je rekel: „hvaljen bodi Jezus Kristus!“ odgovori Jurčjček.

* „Ali že znaš množilko (Einmal-eins)?“ vpraša strije Andrejčka, ki je ravno iz šole prišel. „Kaj bi je ne znal,“ odgovori Andrejček. „Nu, povedi mi, koliko je jedenkrat jedna?“ „A tako daleč je še ne znam,“ odgovori Andrejček.

* „Ná Anička, tukaj imaš kolač, razdelite si ga z Barico, a pošteno, da znaš,“ rečejo mati Anički podavši jej kolač. „Kako ste rekli mati? pošteno, tega ne umejem.“ — „To je tako, ako vzameš ti manjši kos, potlej daš večjega Bárici.“ — „Bárica, ná! tukaj imaš kolač, daj, razdéli ga ti!“ reče Anička ter podá kolač sestri Bárici.

* „I čimu se jokaš?“ vprašajo oče Matijčka iz šole prišedšega. „Gospod kaplan so mi rekli, da moram izmoliti tri očenaše,“ odgovori Matijček. „Nu pa je izmoli!“ reko oče. „Kako to morem, ker znam samo jednega,“ odreže se Matijček.

Rešitev računске in zabavne naloge v

II. „Vertčevem“ listu.

Rešite v računске naloge:

V sosedovem vertu je: 20 jabolčnih, 10 breskovich in 17 hruškovich drevov; 40 malinovich in 13 kopinjevich gremov.

Prav so jo rešili: Gg. Luka R. v Ljubljani; Oto Papež na Jesenicah; Ivan Zarnik, učitelj v Knežaku; Seigerschmied v Idriji; Ambrož Poniž, učitelj v Rifenbergu; P. Pogačnik, dijak v Ljubljani. — Viktor Val., uč. na Opčini; Antonija Breskvar in M. Golob v Ljubljani. — Tu naj omenimo, da se naloga z različnimi številkami lahko razreši.

Rešitev zabavne naloge:

g	o	b	a
o	s	e	i
b	e	i	a
a	i	a	h

Prav so jo rešili: Gg. M. Rant, učitelj v Šturiji; Josip Vidic, nadučitelj v Št. Pavlu pri Preboldu; Ambr. Poniž, učit. v Rifenbergu; Oto Papež na Jesenicah; Seigerschmied v Idriji; Iv. Zarnik, učitelj v Knežaku; Ivan Žetincev v Gorenjivasi; P. Pogačnik, dijak v Ljubljani; Anton Jamár, realec v Ljubljani; Ljudevit Polak in Ciril Pirc, dijaka v Kranji in Peter Sirec, normalec v Kranji. — Vikt. Val., uč. na Opčini; gospodični Serafina in Zanita Pirc v Terziči; Marija Aljančič v Celovcu; Olga Haring, učenka IV. razreda v Černomlji; Antonija Breskvar in Alojzija Golob v Ljubljani; Marija Urbas, Antonija Šravec, Franja Slana in Dragotina Juvaneč, učenke v Planini.

LISTNICA. Vse óne gospode, ki v Ljubljani stanujejo in nam bodi si karkoli dopisujejo, prosimo uljudno, da na svoja zapečatena pis. na marko za 3 kr. prilepijo, drugače ne moremo listov sprejemati, ker uredništvo mora od vsacega zapertega lista, na katerem je marka samo za 2 kr., plačati 4 kr. kázní.

Vabilo k naročbi.

Ker s prihodnjim listom začnemo **šesto „Vertčevó“ leto**, zatorej prosimo vso slovensko mladino, prijatelje in rodoljube, da nam v obilnem številu z naročnino priskočijo na pomoč.

„Vertec“ stoji za vse leto samo po 2 glđ. 60 kr., a za pol leta po 1 glđ. 30 kr.

Naročnina naj se nam še ta mesec pošlje, da moremo število listov privéřiti.

Pri tej priložnosti prosimo, da bi naši naročniki segli tudi po **„gledaliških igráh za slovensko mladino.“** Kdor naročnini 20 kr. priloži, dobode takoj po pošti prvi zvezek gledaliških iger, obsegajóč prelepo igro **„Star vojak in njegova rejenka.“**

Uredništvo „Vertčevó,“

v špitalskih ulicah, hiš. št. 273.